

Nr 214.

Godkänd av första kammaren den 18 maj 1932.
Godkänd av andra kammaren den 18 maj 1932.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till luftfartsväsendet m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 91.)

Till Konungen.

1:o) Uti den till riksdagen den 4 januari 1932 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1932/1933 har Eders Kungl. Maj:t i avseende å sjätte huvudtiteln, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet, föreslagit riksdagen (punkten 31 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag) att till understöd av regelbunden luftfart för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 650,000 kronor.

Departementschefen har erinrat om vissa inskränkningar, som aktiebolaget Aerotransport vidtagit i 1931 års trafik; liknande inskränkningar kunde jämväl eventuellt inträffa beträffande trafiken under november och december 1932. Departementschefen har det oaktat tillstyrkt, att oavkortad subvention enligt föreliggande avtal tillerkännes bolaget för år 1932.

För egen del har riksdagen ej velat motsätta sig att förevarande anslag för nästkommande budgetår bestämmes till det av Eders Kungl. Maj:t äskade beloppet 650,000 kronor. Riksdagen förutsätter emellertid, att, därest några mera väsentliga begränsningar inträffa i den för år 1932 avtalade linjetrafiken, det tages under förnyat övervägande, huruvida ej detta skäligen bör föranleda någon nedsättning i subventionsbeloppet.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, till understöd av regelbunden luftfart för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 650,000 kronor.

2:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 32) föreslagit riksdagen att till radiotjänst för luftfarten för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra anslag av 40,000 kronor.

Riksdagen, som bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till

radiotjänst för luftfarten för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra anslag av 40,000 kronor.

3:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 33) föreslagit riksdagen att till instrumentutrustning och försök med instrumentflygning för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Riksdagen har icke velat motsätta sig förevarande förslag och får alltså anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *instrumentutrustning och försök med instrumentflygning* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

4:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 34) föreslagit riksdagen att till belysningsanordningar å Bulltofta flygplats för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 17,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag avser beredande av medel för anordnande av varningsljus å fyra i närheten av Bulltofta flygplats befintliga fabrikkorstenar.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *belysningsanordningar å Bulltofta flygplats* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 17,000 kronor.

5:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 35) föreslagit riksdagen medgiva, att luftfartsleder Stockholm—Malmö samt Malmö—Göteborg—norska gränsen må anordnas i enlighet med vad av departementschefen i statsrådsprotokollet förordats.

Vid sitt ställningstagande till denna fråga har riksdagen ej kunnat undgå att taga hänsyn till den storartade utveckling, som luftfartsnätet numera nått över stora delar av världen. Såsom av 1931 års riksdag framhölls — i samband med anslags beviljande till utredning om de svenska luftfartslederna — är den nordamerikanska kontinenten genomdragen av ett betydande antal dylika väl utrustade flygfarter. Detsamma är förhållandet i Europa; leden Malmö—Amsterdam, vilken betraktas som en av Europas ur framtidsynpunkt viktigaste, är tack vare uppoffringar av vederbörande stater, däribland även Danmark, redan försedd med nödlandningsfält och fyrbelysning. Denna flygleds fortsatta utsträckning över Sverige till Stockholm måste tvivelsutan vara ett betydelsefullt svenskt samfärdselintresse; detta gäller särskilt med tanke på den finska flygtrafikens anknytning till det svenska luftfartsnätet.

Det luftfärdsprogram, vars genomförande nu närmast här avses, omfattar anläggning av landningsplatser å ungefärligen var tionde mil eller å följande ställen, nämligen å leden *Stockholm—Malmö* vid Stigtomta, Norrköping, Hästholmen, Jönköping, Feringe och Fagerhult samt å leden *Malmö—Göteborg—norska gränsen* vid Halmstad, Munkagård och Svarteberg. Utgifterna för dessa fält (med en yta av i medeltal cirka 500 × 500 meter) hava beräknats till sammanlagt cirka 3,100,000 kronor. Genom att ovannämnda städer, såsom ställts i utsikt, deltaga i kostnaderna, skulle dessa för statsverket kunna nedbringas till sammanlagt cirka 2.5 miljoner kronor. Detta belopp, som avser ett första utbyggnadsstadium, kan visserligen förefalla

betydande, i all synnerhet i betraktande av den ringa utveckling den svenska luftfarten ännu nått. Beloppet utgör emellertid en engångsutgift, som synes oundviklig, därest man överhuvudtaget vill räkna med det svenska luftfartsväsendets framtid. Såväl tyska som holländska, belgiska och även franska flygbolag hava förklarat sig önska öppna trafik på Stockholm och Göteborg, men som ett villkor härför hava de uppställt att erforderliga flygleder anordnas.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag innefattar alltså enligt riksdagens mening en lämpligt avvägd plan för uppnående av en ej minst ur export-handels synpunkt viktig sammanknytning av Stockholm och Göteborg med det redan befintliga europeiska luftfartsnätet. Omnämnas må, att Sveriges allmänna exportförening livligt tillstyrkt förslaget under framhållande av vårt geografiskt sett ofördelaktiga läge i förhållande till de utländska handelscentra. Liknande uttalanden om luftledernas stora kommersiella betydelse föreligga också från ett stort antal andra liknande korporationer. Från dessa korporationers sida synes man också i hög grad uppskatta de ansträngningar och ekonomiska uppoffringar, som göras för att kunna anlita lufttrafiken för postbefordran. Enligt vad som inhämtats, utgår världspostkonventionen principiellt från att snabbaste väg alltid bör anlitas för postbefordran, och då inkomsten av utlandsportot lämnar betydande överskott, synas goda skäl föreligga att alltjämt främja denna ur den allmänna samfärdselns synpunkt riktiga princip.

Från sålunda angivna utgångspunkter har riksdagen ej kunnat annat än bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag i ämnet. Vid bedömandet av kostnaderna för planens fullföljande bör hållas i minnet, att arbetena helt äro avsedda att utföras som nödhjälpsarbeten, till vilka de enligt arbetslöshetskommissionens utsago väl lämpa sig; fältens iordningsställande innefattar nämligen stora schaktningsarbeten, som kunna utföras vintertid, varemot konstarbeten, som fordra specialutbildad arbetskraft, ej förekomma i någon nämnvärd utsträckning. Kommissionen har också vitsordat svårigheterna att på annat sätt tillgodose behovet av lämpliga arbetslöshetsföretag.

Enligt vad riksdagens vederbörande utskott inhämtat, föreligger från Varbergs stads sida intresse för anläggning av en flyghamn å Getterön, där goda naturliga förutsättningar uppgivits föreligga för en dylik anläggning. Härav skulle emellertid eventuellt föranledas viss ändring i den för flygleden Göteborg—Malmö uppgjorda byggnadsplanen; sålunda har förutsatts, att det i första utbyggnadsstadiet ingående nödlandningsfältet vid Munkagård skulle åtminstone tills vidare kunna slopas. Den sålunda framförda tanken synes riksdagen förtjänt av ytterligare övervägande och förnyad omprövning av Eders Kungl. Maj:t, i all synnerhet som viss kostnadsbesparing härigenom torde kunna vinnas.

Ett viktigt led i flyglinjernas utbyggnad är emellertid huvudlandningsplatserna i Stockholm och Göteborg. Riksdagen förutsätter, att frågorna om nämnda landningsplatsers iordningsställande snarast på ett tillfredsställande sätt ordnas.

I övrigt föranleder den framlagda planen till luftfartsleder ingen erinran från riksdagens sida.

De av Eders Kungl. Maj:t framställda förslagen om anslag med 10,000 kronor för flyttning av elektriska ledningar och med 100,000 kronor (av lånemedel) till förvärvande av mark för fälten har riksdagen alltså bifallit.

Under återopande härav får riksdagen under nu förevarande punkt anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, medgivit, att luftfartsleder Stockholm—Malmö samt Malmö—Göteborg—norska gränsen må anordnas i enlighet med vad av riksdagen i det föregående förordats.

6:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 36) föreslagit riksdagen att till flyttning av elektriska ledningar för anordnande av landningsfält för flygplan för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen anfört under nästföregående punkt, får riksdagen anmäla, att riksdagen till *flyttning av elektriska ledningar för anordnande av landningsfält för flygplan* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

7:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 37) föreslagit riksdagen att till väderlekstjänst för luftfarten för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra anslag av 45,000 kronor.

Ehuru Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär en höjning av ifrågavarande anslag med 12,000 kronor, har riksdagen likväl ej velat motsätta sig det begärda beloppets beviljande.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra anslag av 45,000 kronor.

8:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38) får riksdagen anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *telegramkostnader för väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra förslagsanslag av 7,000 kronor.

9:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *biträde vid handläggning av ärenden rörande luftfart* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra anslag av 11,600 kronor.

10:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40) får riksdagen anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *extra besiktningar av luftfartyg* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra anslag av 1,000 kronor.

11:o) I samband med de under sjätte huvudtiteln äskade anslagen till luftfartsväsendet har Eders Kungl. Maj:t under postverket (punkt 7 av det vid statsverkspropositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning: bil. 2» fogade utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1932) föreslagit riksdagen att till förvärvande av mark till landningsfält för flygplan för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor att utgå av lånemedel.

Under hänvisning till vad riksdagen anfört under punkt 5 härovan, får riksdagen anmäla, att riksdagen till *förvärvande av mark till landningsfält för flygplan* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor att utgå av lånemedel.

Stockholm den 18 maj 1932.

Med undersåtlig vördnad.
